

Inventarisatie Nederlandse COVID-19 Databronnen

WP1 en WP2 van de RIVM CoronaGedragsUnit

Vraag:

Welke onderzoeken naar Corona en Gedrag lopen er in Nederland? Welke studies zijn van kwaliteit én moeten we zeker in beeld hebben in relatie tot onze eigen studie?

Antwoord:

Wetenschappelijk opgezette studies prominent in beeld zijn:

[De Gelderse Impact Studie](#) van Kieskompas, VU Amsterdam, provincie Gelderland

[De bedreigde stad \(Rotterdam\)](#) van Erasmus Universiteit Rotterdam, VU Amsterdam, Kieskompas

[De Corona Barometer](#), onderdeel van Lifelines Corona Research Project van Universitair Medisch Centrum Groningen, de Rijksuniversiteit Groningen, de Aletta Jacobs School of Public Health en Lifelines.

[De CovidExit Studie](#) van TUDelft en VU Amsterdam

Commerciële/ niet-wetenschappelijke studies prominent in beeld zijn

[FenVandaag opiniepanel](#)

[De Corona Impact Monitor](#) van Motivaction

Methoden:

Studies zijn gevonden via ons netwerk en navraag via de wetenschappelijke adviesraad. Na een inventarisatie van studies tussen maandag 4 mei en woensdag 6 mei 2020 zijn 22 studies geïdentificeerd en beschreven. Van deze studies is zoveel mogelijk in kaart gebracht: Titel, Organisatie, Contactpersoon, Doel, Doelgroep, Methode, Determinanten, Resultaten, Publicatievorm, Kwaliteitscontrole.

Kwaliteitscontrole:

Voor deze quickscan is per studie een kwaliteitscontrole uitgevoerd. Positieve criteria zijn goede steekproefgrootte, panel voor wetenschappelijke doeleinden, representativiteit, wetenschappers betrokken, theorie als basis, herhaalde metingen. Lagere kwaliteitsscores komen voort uit de criteria kleinere steekproef, niet representatief, commercieel onderzoek, experimenteel, ouder, lokaal. Deze criteria zijn door 4 onderzoekers samengesteld en door 2 onderzoekers per studie gewaardeerd. Dit is de basis voor het antwoord in het gele kader.

Details:

Zijn hieronder per geïdentificeerde studie te vinden. Ook andere studies van hogere kwaliteit, maar met een meer specifieke doelgroep, doelgedraging of oudere- of juist nog onbestaande data zijn hier te vinden.

Titel	De bedreigde stad (Rotterdam)
Organisatie(s)	Erasmus Universiteit Rotterdam, VU Amsterdam, Kieskompas
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Maatschappelijke impact van COVID-19 in de tijd volgen zodat nader inzicht kan worden verkregen in thema's als werk- en inkomensverlies, zorgmijding, angsten en stress, onderlinge solidariteit, sociale verhoudingen in buurten, vertrouwen van bewoners in elkaar, gezondheidszorg en overheid.
Doelgroep	Inwoners Rotterdam (Kieskompas Rotterdampanel & Rotterdamse wijkonderzoek (1.437 respondenten), samen met landelijk panel (6.601 respondenten))
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	O.a. angst, stress, draagvlak, compliance, vertrouwen instanties
Resultaten	Bijna 40% van de Rotterdamse bevolking voelt zich persoonlijk bedreigd door COVID-19 en meer dan 70% is van mening dat de stad Rotterdam bedreigd wordt door het coronavirus. Hiertegenover staat dat Rotterdammers en Nederlanders een grote bereidheid tonen om anderen te helpen waarbij velen dat al daadwerkelijk doen. Ook zien we een groot en toegenomen vertrouwen in de landelijke en lokale overheid en in het RIVM. Dat betekent dat er een groot draagvlak is voor de maatregelen die nu worden getroffen. Er zijn duidelijke verschillen tussen groepen in de mate waarin ze te maken hebben met de economische, psychologische en sociale gevolgen van COVID-19. Traditioneel kwetsbare groepen, zoals lager opgeleiden, ouderen, mensen met een gering sociaal netwerk, een gering inkomen, een uitkering, een slechte gezondheid, voelen zich meer bedreigd, hebben minder vertrouwen in overheden en gezondheidsinstellingen, gaan minder snel naar een huisarts en ontvangen in mindere mate graag zorgverleners thuis. Daarnaast zien we nieuwe kwetsbare groepen, waaronder flexwerkers en middengroepen, die bang zijn voor de financieel-economische gevolgen. Een grote meerderheid van de Rotterdamse en landelijke respondenten ziet COVID-19 als een (grote) bedreiging voor hun naasten (vooral voor familieleden) en voor anderen. Een kwart tot een derde van de respondenten geeft aan angstiger te zijn, zich moeilijker te kunnen ontspannen, en niets te hebben om naar uit te kijken. Vooral jongere mensen ervaren meer stress dan voorheen; uitkeringsgerechtigden en arbeidsongeschikten ervaren opvallend vaker gevoelens van angst. Gedragsregels als geen handen geven, anderhalve meter afstand houden, handen wassen en zoveel mogelijk thuisblijven worden door tussen de

	80 en 95 procent van de respondenten onderschreven. Bij het vermijden van sociaal contact met familie en vrienden, en het vermijden van publieke ruimten, ligt dit percentage wat lager (rond de 60 procent). Voor verdere resultaten zie: https://research.vu.nl/ws/portalfiles/portal/99449955/De_bedreigde_stad_versie20200428def.pdf
Publicatievorm	Rapport
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk Lokaal (Rotterdam, wel gewogen) Theoretische basis niet vast te stellen
Titel	Gelderse Impact Monitor
Organisatie(s)	Kieskompas, VU Amsterdam, provincie Gelderland
Contactpersoon	-
Doel	Onderzoek naar de gevolgen van corona en de maatregelen op het welbevinden van de Gelderse bevolking. Brengt tevens de gevolgen voor de economie, cultuur, sport, duurzaamheid en leefbaarheid in beeld.
Doelgroep	Bewoners Gelderland (ruim 5.000; kieskompas panels)
Methode	Online vragenlijst; tweewekelijks
Determinanten	Welbevinden: risico inschatting, draagvlak, compliance, sociale impact, psychologische impact, negatieve/positieve gevolgen, vertrouwen (media en overheid)
Resultaten	Meer dan de helft van de jongeren, tussen de 18 en 24 jaar, geeft aan dat ze "niets meer hebben om naar uit te kijken". De jonge mensen geven daarmee aan bezorgder te zijn dan ouderen. Van de Gelderse 65-plussers is een vijfde deel zeer bezorgd. Deze groep ouderen, die medisch gezien als zeer kwetsbaar wordt beschouwd, is minder gestrest, minder somber en lijkt minder belang te hechten aan het gemis van sociaal contact. Voor verdere resultaten welbevinden zie: https://www.gelderland.nl/bestanden/Gelderland/Nieuws-en-evenementen/DOC_Monitor_welbevinden_Rapportage_eerste_peiling_coronavirus_GLD.pdf Voor overige resultaten (economie etc.) zie: https://www.gelderland.nl/bestanden/Gelderland/Nieuws-en-evenementen/DOC_Gelders_Impact_Monitor_COVID_19_editie_4.pdf
Publicatievorm	Rapport
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk Lokaal (Gelderland, wel gewogen) Theoretische basis niet vast te stellen
Titel	De Corona Barometer
Organisatie(s)	Rijksuniversiteit Groningen & UMCG
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Met dit onderzoek wordt onderzocht in hoeverre het coronavirus

	invloed heeft op het welzijn en welbevinden van de Noorderlingen. Worden mensen somber of angstig? Heeft dit effect op hun eetgedrag en gezondheid? Hoe raakt het hun dagelijkse leven, waaronder het werk? En wat voor effecten gaat dit op de langere termijn hebben?
Doelgroep	Deelnemers van de onderzoeksprogramma's Lifelines en NEXT
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Compliance, depressie, angst, sociale isolatie, eenzaamheid, solidariteit, vermoeidheid, leefstijl
Resultaten	Barometer weergeeft resultaten enkel in percentages. 97% van de deelnemers geeft aan dat ze afstand houden van andere mensen. 40% van de deelnemers maakt zich soms of vaker zorgen om ziek te worden. 18% van de deelnemers geeft aan in de afgelopen 7 dagen elke nacht slaapproblemen te hebben gehad. 13% van de deelnemers geeft aan zich de afgelopen 7 dagen vaak gespannen te hebben gevoeld. Op somberheid, lusteloosheid, concentratie, piekeren en prikkelbaarheid geeft ≤ 10% aan hier last van te hebben. Wel geeft 40% van de ouders aan dat hun kind(eren) een beetje of veel stress ervaren door de coronacrisis. Eenzaamheid onder alleenwonenden is het hoogst onder 18-30 jarigen (17%; 31-40 & 41-50 scoort 11% en 51-65 en 65+ 12%). Voor overige percentages zie: https://coronabarometer.nl/
Publicatievorm	Barometer
Kwaliteitscontrole	Grote steekproef (50k) Meerdere metingen Wetenschappelijk Lokaal (Noord-Nederland, wel gewogen)

Titel	Onderzoek: Verlenging van de coronamaatregelen
Organisatie	EenVandaag
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	In kaart brengen wat de steun voor de verlenging (na 28 april) van de coronamaatregelen is
Doelgroep	EenVandaag Opiniepanel (25.262 deelnemers)
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Steun maatregelen (heropening basisscholen, geen bezoek verpleeghuizen, horeca dicht etc.), draagvlak kabinet, invoering mondkapjes.
Resultaten	De meeste mensen (77 procent) staan achter de nieuwe aanpak van het kabinet in de strijd tegen het coronavirus. 72% van ouders met schoolgaande kinderen vindt het een goede zaak dat de basisscholen weer geleidelijk open gaan na de meivakantie. 26% van de ondervraagde ouders is niet direct enthousiast over dit besluit; 22% is er zelfs nog niet

uit of ze hun kind(eren) weer naar school sturen als die opent. Ook een groot deel v.d. ondervraagde basisschoolleerkrachten heeft bedenkingen bij dit besluit. 79% van de ouders die hun kinderen doorgaans overdag wegbrengen, is blij met het **volledig heropenen van de kinderopvang**. Ouders met kinderen in de middelbare schoolleeftijd zijn gematigd tevreden over dat het kabinet die scholen pas op z'n vroegst op 1 juni opent: 69% staat achter dit besluit; 30% niet of weet het nog niet. De bijna vierhonderd middelbare schoolleraren in het onderzoek zijn iets positiever: 74% vindt dat het kabinet de juiste maatregel heeft genomen. Hoewel de meeste mensen met een (groot)ouder in een verpleeghuis (55%) begrip hebben voor het **niet toestaan van bezoek in verpleeghuizen**, is de pijn van het missen groot. 35% is het niet eens met dit besluit, zelfs als de gezondheid van hun dierbare hiermee in gevaar kan komen. 63% van alle ondervraagden vindt het goed dat het kabinet de **horeca nog niet opent**; 26% is het ermee oneens. Vooral de ruim tweeduizend ondernemers behoren tot die groep. Bij ondernemers groeit er ongeduld over de maatregelen. De meesten (59%) kunnen zich vinden in het totaalpakket dat gisteravond werd gepresenteerd; toch vindt 60% van de ondervraagde ondernemers tegelijkertijd dat het kabinet zich nu te veel richt op het stoppen van het coronavirus en te weinig op 'de economische problemen'. Tot slot kan het **sluiten van de kapper** rekenen op de minste steun van mensen in het land: 41% staat hier niet achter. Meer steun is er voor het verlengen andere, toch ook drastische, maatregelen van het kabinet. Zo vinden verreweg de meeste mensen het goed dat we zoveel mogelijk moeten **thuisblijven** (86%) en **thuiswerken** (90%). Ook is er ruim begrip voor het **niet samen kunnen komen met meer dan drie mensen** (77%) en het **niet samen kunnen sporten** (75%). Voor verdere resultaten zie:

https://eenvandaag.assets.avrotros.nl/user_upload/PDF/Rapportage%20Corona%2021.pdf

Publicatievorm	Rapport
Kwaliteitscontrole	Grote steekproef Herhaalde metingen Niet wetenschappelijk Geen theorie/ beperkt onderwerp Nuance in beantwoording vaak niet mogelijk/ soms tendentieuze vragen
Titel	Corona Impact Monitor
Organisatie(s)	Motivaction
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Inzicht geven in de beleving van de corona-epidemie en de impact daarvan op de Nederlandse bevolking. Door middel van

	regelmatische peilingen wordt laten zien hoe burgers, consumenten, werkgevers en werknemers alle ontwikkelingen beleven en hoe zij daarmee omgaan.
Doelgroep	Nederlanders tussen 18 en 80 jaar (laatste meting 1.010 ingevuld; representatief voor de verdeling van de bevolking naar opleiding, leeftijd, geslacht, regio en waardeoriëntaties)
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Risicoperceptie, ervaren controle, self-efficacy, intrinsieke motivatie, compliance maatregelen, draagvlak maatregelen, zorgen, emoties
Resultaten	Laatste meting: "Hoewel verreweg de meeste Nederlanders bereid zijn de adviezen van de overheid in de strijd tegen het coronavirus op te volgen, vinden mensen het steeds moeilijker worden om gedragsregels daadwerkelijk na te leven. Vier op de tien geeft aan dat het niet altijd mogelijk is zich aan de regels te houden, hoe zij ook hun best doen. Twee weken geleden was dit nog ongeveer een derde (35%). Dit blijkt uit de tiende meting van de Corona Impact Monitor van Motivaction onder een representatieve steekproef van 1.010 Nederlanders van 18 jaar en ouder."
Publicatievorm	Nieuwberichten Motivaction website (o.a. https://www.motivaction.nl/kennisplatform/nieuws-en-persberichten/corona-impact-monitor-minder-nederlanders-houden-zich-aan-coronaregels)
Kwaliteitscontrole	meerdere metingen (10) Kwaliteit en representativiteit is niet vast te stellen Niet op theorie gebaseerd Onderdeel van andere vragenlijst Commercieel

Titel	CovidExit
Organisatie	TU Delft en VU Amsterdam
Contactpersoon	5.1.2e (5.1.2e @TUDelft.nl)
Doel	Het meten van de voorkeuren van Nederlanders over het versoepelen van coronamaatregelen
Doelgroep	- Een representatieve steekproef van Nederlanders van 18 jaar en ouder (3.470 respondenten; panel Katar Public) - Een open steekproef waar iedereen aan mee mocht doen (> 26.000 respondenten)
Methode	Participatieve WaardeEvaluatie (PWE), hierbij werd deelnemers gevraagd om een keuze te maken uit een aantal exit-strategieën, rekening houdend met de druk op de zorg, beschreven door een aantal kenmerken (zie determinanten)
Determinanten	Kenmerken: druk op de zorg, toename aantal sterfgevallen onder de 70 jaar, toename aantal sterfgevallen 70+, toename aantal gevallen van blijvend fysiek letsel, afname aantal

	gevallen blijvend psychisch letsel, afname aantal huishoudens met inkomensverlies Exit-strategieën: Horeca en entertainment gaan weer open, Jongeren hoeven onderling geen 1,5 meter afstand te bewaren, Verzorgingshuizen staan bezoek toe, In Friesland, Groningen en Drenthe worden beperkingen opgeheven, Bedrijven gaan weer open (horeca en contactberoepen zoals kappers blijven nog wel gesloten), Werknemers in contactberoepen (o.a. kappers) mogen weer werken, Voor mensen die immuun zijn worden alle beperkingen opgeheven, directe familieleden hoeven geen 1,5 meter afstand te bewaren.
Resultaten	Eerste resultaten: De overgrote meerderheid van de deelnemers aan de PWE wil dat coronamaatregelen beperkt worden versoepeld in de komende twee maanden. Er is echter weinig draagvlak voor vergaande versoepelingen die ervoor zorgen dat het zorgsysteem zwaar overbelast raakt. Er is breed draagvlak voor openstellen contactberoepen. Daarbij geven veel deelnemers aan dat het openstellen van contactberoepen met een medische functie (bijv. osteopaten) prioriteit moet krijgen boven contactberoepen zonder medische functie (bijv. tatoeëerders). Andere populaire versoepelingen zijn "Andere bedrijven dan contactberoepen en horeca gaan weer open" en "Directe familieleden uit een ander huishouden hoeven geen 1,5 meter afstand te bewaren". Er is weinig draagvlak voor versoepelopties die beperkingen opheffen voor één specifieke groep (noordelijke provincies, mensen die immuun zijn, jongeren) omdat deelnemers het erg belangrijk vinden dat het versoepelen van coronamaatregelen leidt tot 'eenheid' en niet tot 'verdeeldheid'.
Publicatievorm	Nog niet gepubliceerd
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk Grote steekproef Gerennommeerde onderzoekers Nadeel open-steekproef is dat je niet weet wie invult en hoe vaak. Voor-of tegenstanders zouden kunnen rondsturen en beïnvloeden. Opties/antwoorden zijn relatief aan elkaar (within subjects)
Titel	ASCoR panel survey
Organisatie(s)	Universiteit van Amsterdam
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Drie-golf panel studie over COVID-19. Bevat vragen over gebruik van media, compliance met huidige maatregelen van de overheid, vertrouwen in de overheid, het RIVM en de medische industrie, support voor de genomen maatregelen, emoties, vote intention, left-right placement, en achtergrondkarakteristieken.

	Mogelijkheid voor inbreng extra items.
Doelgroep	Representatieve sample van de Nederlandse populatie
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Response efficacy, barriers, compliance, optreden regering, effectiviteit maatregelen, angst, gemoedstoestand, eenzaamheid, nieuws/informatie, vertrouwen
Resultaten	
Publicatievorm	
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk Deel van de vragen gebaseerd op theorie Kwaliteit en representativiteit is niet vast te stellen

Titel	Coronastudie
Organisatie(s)	I&O research & Universiteit Twente
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	"Vragenlijst gaat grotendeels over de coronacrisis: wat vinden Nederlanders van de corona maatregelen? Waar maken ze zich zorgen over? Hoe gaat men er in het dagelijkse leven mee om? Welke gevolgen heeft het voor de economie en de eigen financiële situatie? Verder enkele vragen over de politiek, de economie en over het klimaat."
Doelgroep	Nederlanders van 18 jaar en ouder
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Waarschijnlijkheid, ernst, response efficacy, compliance, effectiviteit maatregelen, support maatregelen, eenzaamheid, lichamelijke activiteit
Resultaten	Resultaten zijn ondergebracht in een rapport: https://www.ioresearch.nl/wp-content/uploads/2020/04/Het-corona-en-het-eeenzaamheidsvirus-uitgebreid-rapport.pdf
Publicatievorm	Rapport
Kwaliteitscontrole	Meerdere metingen Representatief voor kiesgerechtigde bevolking (2k personen) Commercieel en op initiatief van bureau zelf

Titel	Vragenlijst COVID-19
Organisatie(s)	RIVM & NIVEL
Contactpersoon	5.1.2e ; 5.1.2e
Doel	Studie onderzoekt hoe men denkt over het coronavirus, over de informatievoorziening en over de reactie op het virus in Nederland. (NB NIVEL heeft ook onderzoek in voorbereiding over impact op specifieke doelgroepen).
Doelgroep	NIVEL consumentenpanel
Methode	Online vragenlijst

Determinanten	Vulnerability, severity, response efficacy, self-efficacy, sociale norm, attitude, social norm, compliance, vertrouwen, worry
Resultaten	Men heeft een hoog vertrouwen in maatregelen en overheid, houdt zich goed aan voorschriften en denkt dat ook over anderen. Men vindt het houden aan voorschriften niet erg moeilijk. De verdere resultaten van de laatste meting zijn ondergebracht in het volgende feitenblad: https://www.nivel.nl/sites/default/files/algemene-content/Wk%208%20-%20Feitenblad%20Perceptie%20week%208%20(13-19%20april)_DEF.pdf
Publicatievorm	Factsheets (https://nivel.nl/nl/consumentenpanel-gezondheidszorg/impact-corona-op-de-bevolking)
Kwaliteitscontrole	Meerdere metingen Wetenschappelijk Deel van de vragen gebaseerd op theorie Mensen kunnen zichzelf niet aanmelden als Panellid Relatief klein (2700 +/-)

Titel	Monitor psychische gezondheid tijdens de coronacrisis
Organisatie(s)	Trimbos (met CBS, RIVM, SCP en NIVEL)
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Studie heeft als doel inzicht te verkrijgen in de psychologische gevolgen van de coronacrisis.
Doelgroep	Nederlandse bevolking vanaf 16 jaar
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Vatbaarheid, veerkracht, stress, psychische klachten, eenzaamheid, positieve geestelijke gezondheid, algemene gezondheid, persoonlijk functioneren
Resultaten	Resultaten worden de eerste week van mei verwacht. https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/onderzoek-gevolgen-coronacrisis-op-psychische-gezondheid-en-verslaving
Publicatievorm	Nog niet duidelijk
Kwaliteitscontrole	Gerennommeerde onderzoekinstellingen De vragenlijst wordt via sociale media uitgezet Iedereen die 16 jaar of ouder is kan meedoen Lijkt in eerste opzicht geen theoretische/ wetenschappelijke basis te hebben

Titel	Sociale impact van het coronavirus (COVID-19)
Organisatie(s)	Trimbos Instituut
Contactpersoon	Prof. 5.1.2e
Doel	Psychische gevolgen corona maatregelen op kwetsbare groepen
Doelgroep	Kwetsbare groepen en hun begeleiders en mantelzorgers, daklozen en mensen met een psychische kwetsbaarheid en professionals in de ggz en maatschappelijke opvang.
Methode	Schriftelijke enquête onder 2000 ouderen in de

	thuisituatie en daarnaast bewoners met lichamelijke problemen, zorgverleners en familieleden van bewoners in verpleeghuizen verspreid over Nederland. Gesprekken met daklozen en mensen met een psychische kwetsbaarheid en professionals in de ggz en maatschappelijke opvang.
Determinanten	Mentale gezondheid
Resultaten	De eerste onderzoeksresultaten worden half mei verwacht. De datacollectie gaat door tot de zomer voor kwalitatief onderzoek en na de zomer voor de schriftelijke vragenlijsten onder ouderen. Met de verhalen en cijfers analyseren we de betekenis van sociale isolatie voor kwetsbare groepen en ontwikkelen we suggesties voor beleid.
Publicatievorm	https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/onderzoek-naar-de-impact-van-sociale-isolatie-van-start
Kwaliteitscontrole	Gerennommeerde onderzoeksinstellingen Representativiteit binnen NL is betrekkelijk hoog Relatief klein (2000 mensen).
Titel	In het Oog van de Storm
Organisatie(s)	Raad voor Volksgezondheid en Samenleving
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Het doel van de vragenlijst is om in kaart te brengen hoe het met Nederland gaat en welke lessen we kunnen trekken uit de coronacrisis
Doelgroep	Nederlandse burgers
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Ernst, omgeving, kwaliteit van leven, Lessen uit/positieve effecten door de coronacrisis.
Resultaten	Laatste update van 3 mei: De ervaringen van cliënten, mantelzorgers, professionals en bestuurders tijdens de coronacrisis vormen voor de Raad een belangrijk startpunt voor zijn advisering. Daarom hebben wij een online raadpleging 'In het Oog van de Storm' opgezet en verspreid binnen ons netwerk en via onze social media-kanalen. In de raadpleging vragen we naar ervaringen in de coronacrisis. Tot dusver reageerden 4684 mensen op onze digitale raadpleging. In een later stadium zullen wij de uitgebreide resultaten van deze raadpleging presenteren.
Publicatievorm	-
Kwaliteitscontrole	Herhaalde metingen Geven zelf aan niet-wetenschappelijk te zijn.
Titel	De rol van erfelijkheid bij de gevoeligheid voor het COVID-19 coronavirus
Organisatie(s)	Nederlands Tweelingen Register – Vrije Universiteit

	Amsterdam
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Inzicht krijgen in de rol die erfelijkheid speelt bij de gevoeligheid voor het COVID-19 coronavirus. Daarnaast onderzoeken ze ook de invloed van de coronacrisis op leefstijl en welbevinden en welke factoren daar een rol in spelen.
Doelgroep	Nederlanders vanaf 16 jaar ingeschreven in het Nederlands Tweelingen Register
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Zorgen pandemie, kwaliteit van leven, optimisme, zingeving, depressie, sociale isolatie, eenzaamheid, leefstijl
Resultaten	-
Publicatievorm	-
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk Niet representatief voor NL bevolking

Titel	Hou Ritme Tegen Corona
Organisatie(s)	VU medisch centrum
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Beter begrip van huidige (en eerdere) leefstijl gewoonten en meer te weten komen over hoe het met mensen gaat. Zullen vragen stellen over leefstijl en welzijn (zoals slaapkwaliteit, fruit en groente inname, stress, schermgebruik, eenzaamheid, geluksgevoel) evenals vragen over mens kijk op de wetenschap.
Doelgroep	Ouderen in Nederland
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Slaapkwaliteit, fruit en groente inname, stress, schermgebruik, eenzaamheid, geluksgevoel (<i>verzoek om meer inzicht zou gemaild moeten worden</i>)
Resultaten	Onderzoek van het Amsterdam UMC in samenwerking met Omroep MAX laat zien dat ouderen weerbaar zijn tegen de coronacrisis en een toename van stress laten zien. Ook bleken ouderen 30 procent minder tevreden over hun sociale contacten en loopt de tijd die wordt besteed aan sport en beweging met tenminste 30 procent terug. Dit zijn de eerste belangrijke resultaten van een groot onderzoek naar welbevinden en leefstijl onder ouderen in tijden van corona onder de noemer <i>Hou Ritme Tegen Corona</i> .
Publicatievorm	Momenteel enkel een persbericht (https://www.maxvandaag.nl/sessies/themas/gezondheid-sport/onderzoek-hou-ritme-tegen-corona-toename-stress-fors-minder-sociaal-contact-en-beweging/)
Kwaliteitscontrole	4000+ respondenten van gemiddeld 70 jaar (grootste groep 60-80) Wetenschappelijk en internationaal samengesteld Beperkte doelgroep

Titel	Afweging Nederlanders bij afbouw coronamaatregelen
Organisatie(s)	TU Delft
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Met een keuze-experiment de afwegingen en voorkeuren van Nederlanders met betrekking tot een gefaseerde afbouw van de corona maatregelen in kaart brengen.
Doelgroep	Representatieve steekproef van 1.001 Nederlanders (panel Kantar Public)
Methode	In het keuze-experiment worden mensen gevraagd om de overheid te adviseren door een keuze te maken tussen twee exitstrategieën, die verschillen in hun effect op de samenleving. Het onderzoek richt zich op de effecten (bijvoorbeeld het aantal sterfgevallen), en niet op de gevoerde strategie zelf (bijvoorbeeld of de horeca open mag).
Determinanten	Relatieve belang van effecten van de exitstrategie
Resultaten	Voor resultaten zie tabel 2 met daarin het relatieve belang van de effecten van de exitstrategie, onderverdeelt in schattingsresultaten en opofferingsbereidheid: https://esb.nu/esb/20059795/nederlanders-maken-een-brede-afweging-bij-afbouw-coronamaatregelen
Publicatievorm	Momenteel beknopt artikel (zie link), wordt wetenschappelijk artikel
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk Aanvullende informatie t.o.v. vragenlijstonderzoek Meer experimenteel Relatief klein

Titel	DCE corona-app
Organisatie	TU Delft, Maastricht University, VU Amsterdam en RIVM
Contactpersoon	5.1.2e (5.1.2e @TUDelft.nl) / 5.1.2e (5.1.2e @vu.nl)
Doel	Het in kaart brengen van de voorkeuren van Nederlanders met betrekking tot een corona tracking en tracing app.
Doelgroep	Een representatieve groep Nederlanders van 18 jaar en ouder.
Methode	Discrete keuze-experiment (DCE), zowel vanuit het perspectief van de toekomstige gebruiker als vanuit het perspectief van de overheid
Determinanten	Attributen: Kans op vals-positieven, kans op vals-negatieven, wie krijgt melding van contact, hoe snel is een test mogelijk na melding van contact, uptake in omgeving (alleen gebruikers-perspectief), vrijwilligheid app (alleen overheids-perspectief), aantal doden voorkomen, baanverlies/faillissement voorkomen, einddatum app.
Resultaten	Dataverzameling wordt nog opgestart
Publicatievorm	
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk

DCE is solide methode en zijn strikte richtlijnen voor Antwoorden/ keuzeopties zijn relatief aan elkaar (within subjects).
Gaat over scenario's dus gevoelig voor verschil intentie/gedrag

Titel	Keuze-experiment corona app
Organisatie	Erasmus Universiteit
Contactpersoon	5.1.2e (5.1.2e @eshpm.eur.nl)
Doel	Het in kaart brengen van de invloed van 6 attributen op de bereidwilligheid om een app te gebruiken om de verspreiding van het coronavirus te verminderen.
Doelgroep	Representatieve groep Nederlanders (15 jaar en ouder; 900 respondenten)
Methode	Discrete keuze-experiment DCE
Determinanten	Attributen (assumptie: app voldoet aan privacy en veiligheidseisen): Deelname aan sportactiviteiten, Aard van waarschuwing, wie krijgt waarschuwing van contact, kunt u meteen een test krijgen bij melding van contact, wie meldt een corona-besmetting in de app, financiële beloning voor gebruik van de app Kenmerken deelnemers: geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, gezondheid, ervaring met Covid-19, bereidheid app gebruik
Resultaten	Eerste resultaten: Ruim de helft van de Nederlanders zou een corona-app op zijn telefoon installeren, als die app aan alle privacy- en veiligheidseisen voldoet. Een kwart van de Nederlanders is onder geen enkele voorwaarde bereid de app te gebruiken. De resterende 25% laat de keuze afhangen van de precieze uitvoering van de app. Zo zou een deel de app installeren als het daarmee weer mogelijk wordt om in grotere groepen samen te komen, bijvoorbeeld voor een verjaardag. Ook zouden gebruikers graag zien dat ze zelf een coronatest kunnen krijgen als ze de melding ontvangen dat ze dichtbij een besmet persoon zijn geweest. Verder vinden veel mensen het belangrijk dat ze zelf regie over de app hebben. Ze willen expliciet zélf de keuze krijgen of ze de GGD willen informeren als ze volgens de app in de buurt van een coronapatiënt zijn geweest. Ook willen ze zelf kunnen beslissen of ze in de app zetten dat ze positief getest zijn. Jongeren en jong volwassenen zijn eerder bereid de app te installeren dan ouderen.
Publicatievorm	Voorlopig alleen nieuwsberichten: https://www.eur.nl/eshpm/nieuws/nederlanders-niet-bang-voor-corona-app-vooral-jongeren-zien-geen-probleem Wetenschappelijk artikel is in de maak
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk DCE is solide methode en zijn strikte richtlijnen voor Antwoorden/ keuzeopties zijn relatief aan elkaar (within subjects). Relatief kleine steekproef

Gaat over scenario's dus gevoelig voor verschil intentie/gedrag

Titel	Waargenomen risico's van corona en preventieve maatregelen
Organisatie(s)	Tilburg University, Centerdata
Contactpersoon	5.1.2e 1.2e
Doel	In kaart brengen hoe mensen de risico's van coronavirusinfectie ervaren, of mensen preventieve maatregelen nemen en welke (pre-uitbraak) factoren bijdragen aan de waargenomen risico's en genomen maatregelen, zoals (pre-uitbraak) ademhalingsproblemen, hartproblemen, diabetes, angst en depressiesymptomen, eenzaamheid, leeftijd, geslacht, burgerlijke staat en opleidingsniveau.
Doelgroep	LISS panel (3.540 respondenten)
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Waargenomen risico, genomen maatregelen, fysieke gezondheidsproblemen, eenzaamheid, angst, depressie
Resultaten	Ongeveer 15% vond het risico op infectie hoog en 11% het risico om ziek worden bij infectie. Oudere leeftijdsgroepen vonden het risico op coronavirusinfectie lager. In totaal had 43,8% preventieve maatregelen genomen, vooral vrouwen. Laagopgeleiden gebruikten minder vaak preventieve maatregelen. Degenen met pre-uitbraak ademhalingsproblemen, hartproblemen en diabetes zagen het risico om ziek worden bij infectie als hoger dan anderen. Echter, respondenten met ademhalingsproblemen vóór de uitbraak en diabetes namen niet vaker preventieve maatregelen.
Publicatievorm	Wetenschappelijk artikel (https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.04.01.20049957v1.full.pdf)
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk Mensen kunnen zichzelf niet aanmelden voor het panel Oudere data

Titel	Monitor maatschappelijke effecten coronavirus
Organisatie(s)	Het PON (in opdracht van provincie Noord-Brabant)
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Het PON doet met deze monitor onderzoek naar hoe Brabanders de aanwezigheid van het virus, de maatregelen die daartegen genomen worden en de gevolgen daarvan ervaren. Om gevolgen over de tijd te kunnen peilen, herhalen ze de meting meerdere keren.
Doelgroep	Brabantpanel (890 ingevuld) en Brabantse leden PanelClix (1.160 ingevuld)
Methode	Online vragenlijst
Determinanten	Emotioneel welzijn, zelfredzaamheid, samenredzaamheid, duidelijkheid maatregelen, compliance maatregelen, reactie bij non-compliance maatregelen anderen, draagvlak maatregelen, moeite met maatregelen, vertrouwen instanties, zorgen

Resultaten	Resultaten van de eerste meting zijn ondergebracht in het volgende rapport: https://hetpon.nl/content/uploads/2020/04/rapport_Monitor-Maatschappelijke-effecten-coronavirus_Meting-1_090420.pdf
Publicatievorm	Rapport
Kwaliteitscontrole	Meerdere metingen Commercieel Lokaal (Brabant)

Titel	Mobiliteit en de coronacrisis
Organisatie(s)	Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Onderzoek naar de effecten van de huidige coronacrisis (en de contactbeperkende maatregelen) op het mobiliteitsgedrag en de mobiliteitsbeleving. Het onderzoek is uitgevoerd met het Mobiliteitspanel Nederland (MPN), bestaande uit een representatieve groep Nederlanders die gedurende meerdere jaren over hun reisgedrag worden bevraagd. Dit maakt het mogelijk het reisgedrag in de huidige periode te vergelijken met het reisgedrag van dezelfde groep Nederlanders voordat er sprake was van een coronacrisis.
Doelgroep	Mobiliteitspanel Nederland (ruim 2.000 panelleden; representatieve groep Nederlanders)
Methode	Online vragenlijst + invullen 'reisdagboekje' voor drie achtereenvolgende dagen
Determinanten	Activiteiten buitenshuis, redenen afname/toename activiteiten buitenshuis, reisgedrag, tevredenheid sociale contacten, impact corona
Resultaten	Resultaten zijn ondergebracht in een rapport die via de volgende link te downloaden is: https://www.kimnet.nl/publicaties/rapporten/2020/04/20/mobiliteit-en-de-coronacrisis
Publicatievorm	Rapport
Kwaliteitscontrole	Sterke baselinevergelijking mogelijk i.v.m. meerdere metingen Betrouwbare instantie Relatief klein Geen theoretische basis

Titel	Stimuleren gedragsverandering tijdens COVID-19 crisis
Organisatie(s)	Universiteit Utrecht (onderdeel internationaal consortium)
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	In kaart brengen op welke manier het beste een moreel appèl op burgers gedaan kan worden. Voorbeelden zijn 'het is je plicht' (deontologisch) en 'denk aan de consequenties' (utilitair).
Doelgroep	-
Methode	Online vragenlijst

Determinanten	-
Resultaten	-
Publicatievorm	-
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk Internationaal Experimenteel en relatief klein

Titel	APH COVID-19 initiative
Organisatie	Amsterdam Public Health, VUmc, LUMC, UMCG, GGZ inGeest
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Deze studie onderzoekt of de COVID-19-pandemie leidt tot verhoogde symptomen van depressie en angst, vooral bij psychiatrische patiënten.
Doelgroep	Deelnemers aan het Netherlands Study of Depression and Anxiety (NESDA) cohort (Amsterdam en noordelijke provincies)
Methode	Herhaalde online vragenlijst in bestaand cohort
Determinanten	
Resultaten	
Publicatievorm	
Kwaliteitscontrole	Wetenschappelijk (veel betrokkenen) Herhaalde metingen 3000 + psychiatrische patiënten Onderdeel van een bestaande vragenlijst Heel specifieke doelgroep: psychiatrische patiënten

Titel	HowAmI app
Organisatie	TNO
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Inzicht krijgen in de situatie van werknemers onder deze bijzondere omstandigheden en naar aanleiding hiervan adviezen uitbrengen.
Doelgroep	Werknemers
Methode	App met dagelijkse vragenlijst
Determinanten	Stress, zorgen, de (werk)situatie, hoe de dag is beleefd en hoe men zich voelt. Creative oplossingen die mensen zelf bedenken
Resultaten	
Publicatievorm	Resultaten, initiatieven en adviezen van experts worden gedeeld op de site van Monitor Arbeid via wekelijkse blogs (https://www.monitorarbeid.tno.nl/coronacrisis/blog)
Kwaliteitscontrole	Herhaalde metingen Commercieel

Titel	Effecten coronamaatregelen op gezondheid sociaal gedepriveerde groepen
Organisatie	PHAROS
Contactpersoon	?
Doel	1. To get insight in the COVID-19 related as well as the "collateral damage" late effects in morbidity and mortality for socially underprivileged groups. 2. To get insight into COVID-19 related the experiences of socially deprived groups 3. To get insight into the experiences of Primary Care professionals related to (caring for) these groups during the pandemic.
Doelgroep	Sociaal gedepriveerde groepen
Methode	
Determinanten	
Resultaten	
Publicatievorm	
Kwaliteitscontrole	Verder geen info over gevonden

Titel	'Impact of social isolation on vulnerable populations during COVID-19' (groot ZONMW)
Organisatie	Amsterdam Public Health ism trimbos, pharos, mee, ben sajet, VU, HvA
Contactpersoon	5.1.2e (5.1.2e @amsterdamumc.nl) or 5.1.2e (5.1.2e @uva.nl),
Doel	Meerdere deelprojecten
Doelgroep	Ouderen, kwetsbare groepen, psychiatrische patienten, leerstoornissen, daklozen, jonge families
Methode	Mixed methods
Determinanten	Huiselijk geweld, klachten, stress, etc.
Resultaten	
Publicatievorm	
Kwaliteitscontrole	Nog niet mogelijk, wel wetenschappelijk

Titel	Opvolgen coronamaatregelen moeilijk bereikbare groepen RIVM-GGD onderzoek
Organisatie	RIVM, Radboud UMC, Pharos, EUR
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	Onder de doelgroep van mensen die niet / minder bereikt worden via de GGD panels, inzicht verschaffen in de mate waarin en de redenen waarom wel of niet mensen bekend zijn met de gedragsmaatregelen en deze navolgen, en op die manier inzicht te geven in determinanten van gedrag.
Doelgroep	1. Mensen met een migratieachtergrond van wie Nederlands niet de moedertaal is, onder wie ook oudere migranten en

	vluchtelingen. 2. Mensen met een Nederlandse achtergrond en "lage SES" / beperkte leesvaardigheden.
Methode	Interviews (50)
Determinanten	Determinanten wel/niet opvolgen corona maatregelen
Resultaten	
Publicatievorm	
Kwaliteitscontrole	

Titel	Ontwikkelingen en gevolgen met corona besmette daklozen in Nederland
Organisatie	Radboud UMC, Nederlandse Straatdokters Groep
Contactpersoon	5.1.2e
Doel	In kaart brengen wat de ontwikkeling van het coronavirus onder de daklozenpopulatie is en het effect van de richtlijnen op de zorg en ondersteuning aan dak- en thuisloze mensen tijdens deze crisis.
Doelgroep	O.a. dak- en thuislozen, straatdokters, medewerkers opvang
Methode	Mixed-methods: Kwantitatief: o.a. tweewekelijkse monitor onder straatdokters/verpleegkundigen/leidinggevende opvanglocaties. Kwalitatief: o.a. interviews dak- en thuislozen, medewerkers opvang, straatdokters
Determinanten	Gevolgen en uitdagingen maatregelen, negatieve en positieve gevolgen COVID-19 uitbraak
Resultaten	
Publicatievorm	
Kwaliteitscontrole	